



GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F'iea una data pe septemana. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v. a. Tieri eterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidicari, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postela c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tac'sa timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. F'ara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 94.

Braslovu, 7 Dec. 25 Noembre 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Senatulu imperialu.

Ne întorcemu la desbaterea generala ce a decursu la 29 Noembre asupr'a proiectului de adresa. Cá se reproducemu tóte cuventarile si inca pre largu, ne este miratu preste putintia, pentru-ca neci diurnalele cele mai mari care esu de cate dóua ori pe di, nu se pot la in stare de ale reproduce intregi; ci intregi se pot citi numai in protocolulu stenografatu. In spatiulu nostru fia-ne de ajunsu a scóte numai o esentia din tolu.

Cuventarile oratoriloru Giskra cá referinte, Dr. Berger, conte Eugenu Kinsky, Skene, au fostu astautata cá si alteori fórte frumóse, fórte interesante cá esse retorice, pline de spiritu, cá si de patriotismu, é destoinice de a 'si castiga cineva o mare popularitate la glóte; ce folosu inse, ca dupa-ce varara cu totii aceleasi teme: „Este reu in tíera, vai de noi, nu se face nimicu, cu finantiele stamu reu, cu ariantiele totu asia reu,“ apoi dumnealoru inca nu ne é spusera cum ar' trebui se faca gubernulu pentru-se fia mai bine. „De patru ani inaintamu de totu cetu;“ este pré adevveratu; óre inse déca stang'a a parlamentu nu impingea pana acum asia tare ca centralismu si catra germanismu, cine scia, era óre cá monarchi'a intréga se faca cu totulu se inaintari? Ci se nu dicemu in acésta privintia nicu dela noi, se trecemu la alti trei oratori din aseasi di.

Dn. Mende se inscrisese a cuventa in contr'a a sesei, partea inse mai mare a cuventarii sale esi totu favórea adresei, pentru-ca si dn. Mende recunósce altimea nevoiloru de care sufere tierile; cá unulu inse rele a statutu mai multi ani in deregatoria publica.

Ungari'a, cunoscundu acea tíera si aspiratiunile locitoriloru ei, in a dou'a parte vorbesce fórte bine in dórea aceleiasi cerendu cá blastamulu celu de 16 ani se redice odata de pe densa, tribunalelele militare se delature, pres'a se fia liberata din catusi, discutinea se fia libera, diet'a se se deschida si prin ea r'a se fia ascultata; pentru-ca numai candu cestiu-a unгурéna va fi deslegata, atunci Austri'a va incepe a fi tare si inlaintu si in afara — Adica dn. Mende (in opusetiune cu sasii din Ardealu) recunósce stinti'a unei cestiuini unguresci si pretinde cá deslerea aceleiasi se fia ceruta prin adresa in termini reicati. Acesta e mai pre scurtu intielesulu cuvinteloru lui Mende.

Urmésa ardelénulu Obert. Densulu inca vorbesce imosul despre lucruri cunosute, adica teritorii f'erte, nationalitati ér' asia, care inse din necesitate istorica trebuie se se unésca in o singura monarchia, alea inse bine se 'si ia sam'a, ca fara cea mai strinsa gatuintia cu Germani'a prin confederatiunea germana este necidecum sigura. Uitate, asia intielege si dn. Obert adres'a, asia o si priimesce, eara apoi mai auge ca finantiele trebuie se se regulese.

Vine acum si deputatulu boemu Sadil, care afla, Austri'a inca nu se póte renumera intre staturile constitutionale, din cauza ca ei ei lipsescu o multime

de constitutiuni liberale. Dreptulu de asociatiune libera se denéga cu cerbicia. Starea preseii este o adevverata ironia (bataia de jocu) pentru libertatea de pres'a ce s'a promis; reform'a in legile penale si in procedur'a civila se astépta indesiertu, tribunale de jurati, publicitatea si procedur'a verbala, responsabilitatea ministeriala scl. totu indesiertu. Oratorulu inse nu néga, ca déca tóte acestea nu s'au implinitu, senatulu imperialu si dietele inca sunt de vina. Acestea au doua drepturi scumpe si mari, de care se bucura dreptulu, de a vorbi liberu, se bucura si de dreptulu initiativei (ad. de a intocmi ele insele proiecte de lege si a le supune la desbatere si priimire; pentru-ce astépta ele initiatiiv'a totu numai dela regimu, de ce nu incepu si ele cate ceva?) Pentru-ca este fara asemnare mai usioru a critica, a defaima, invinui, de catu a face insuti.

In catu pentru referintiele din afara, apoi dn. Sadil vorbindu óresi-cum in numele tuturor natiuniloru austriace negermane se apuca indirecte de dn. Obert si de alti dipundule: Legatuntia strinsa ce se cere cu Germani'a produce ne'ncederé, pentru-ca poporale care n'au neci unu interesu de confederatiunea germana (dela Francufurt) se temu, cumca poterile statului se voru intrebuintia pentru scopuri straine, eara nu pentru ale statului austriacu. Popórale austriace voiescu se fia numai austriace, eara nu si nemtiesci, ele voiescu a 'si concrede interesele loru numai regimului austriacu, eara nu si staturiloru nemtiesci din confederatiune. Ce folóse aduce Germani'a Austriei? Germani'a totudeauna a cerutu sacrificii, totudeauna avu trebuintia de protectiune, pe care inse ea nu o póte da. De aceea este celu pucinu vointi'a popóraloru austriace negermane, cá Austri'a se é sa din confederatiunea germana (o ho! in steng'a la francfurteni); eara déca are trebuintia de aliantie, se incheie aliantie cu staturi diferite. De altumintrea intre diferitele semintii germane domnesce o neunire constanta, prin urmare neci ca ai avé cu cine se te intielegi; cara anume scopurile Prusiei sunt pré bine cunoscute.

Ne mai fiindu alti oratori prenotati referintele ia cuventulu din urma si desbaterea generala se incheie.

Trupele austriace reintórse din Schleswig-Holstein fura primite in 30 in capitala cu un'a comuna impartasire. Tocma intr'acésta di se deschise si podulu nou facutu si numitu cu numele victoriosu „Aspern“ (unde archid. Carl invinse pe Napoleon I. 1809). Mai. S'a imperatulu veni la deschidere si la salutarea contelui Wickenburg 'si aretà placerea, ca póte deschide podulu „Aspern,“ nume, ce reinvia memori'a unei epoce glorióse pentru Austri'a, si isi aratà multiu-mirea, ca tocma candu se reintorcu trupele victorióse din Germani'a nordica s'a deschisu acestu podu. — Mai. S'a se reintórse in resiedintia si burgmaistrulu Dr. Zelinka salutà pe comandantulu br. de Gablenz, care se aflá in fruntea corpulu 6 la capulu podului. Intre vivate pornira trupele peste podu in cetate, care erá serbatoresce decorata si ocupata de multime de poporu, ér' in urma Mai, S'a se adresà catra armata la pórt'a carintiaca, aretandu 'si recunoscinti'a — ca au portatu flamur'a austriaca din victoria in victoria,

multiamindule in numele Seu si alu patriei. Dupa amédi in resiedintia se dede una mésa de 260 óspeti, unde se aflau toti oficiii cu Mai. S'a la mésa. Sér'a se vede in mai multe locuri iluminatiune.

Diet'a Transilvaniei. Siedinti'a din 11 Octombrie. Gav. Manu (Contin.). In celealate provincii austriace contributiunea pamentului suie dupa cum s'au disu dela 16—21% siguru inse nu voiescu a afirmá din lips'a dateloru, dar' totusi, déca voiu face numai ceva comparatiune, privindu inse si intr'acelea contributiunea pamentului cu 10% — vedu ca pre candu in Transilvani'a, contributi'a personale facia cu a pamentului sta cá 91:100, atunci in Galiti'a acést'a proportiune este aprocsimativu ca 8:100, in Moravi'a 13:100, in Boemi'a cá 10:100 in Krain cá 11:100 in Stiri'a cá 14:100. Din acestea inca se póte vedé, cumca la noi contributiunea personale e preste mesura mare, prin urmare se póte cunosce pre deplinu, ca declaratiunea Esc. Sala ministrului de finantie de acum, facuta in senatulu amplificatu din 1860 cá respunsu la vorbirea dep. Jakab, cumca Ungari'a ar' plati 16% din venitulul curatu alu pamentului, ér' Transilvani'a numai 10% si asia Transilvani'a ar' trebui se platésca o suma mai mare in contrib. personale cu privire la sum'a aruncata pre locuitorii Transilvaniei, neci de catu nu e motivata. Am disu in sfirsitul alinei citate din propunere, cumca acést'a stare rea a contributiunei personale a recunoscutu si insusi regimulu Mai. Sale. Asia se vede din respunsulu datu de catra dlu conducatoriu alu ministeriului de finantie de atunci catra dlu dep. Maager: „dass die besonderen Uebelstände in Siebenbürgen das Finanzministerium bestimmt haben die Regelung dieser Steuerverhältnisse daselbst nicht aufzuschieben, bis die allgemeine Steuerreform eintritt, sondern schon früher die Personalversteuern in Verhandlung zu nehmen“ ér' in siedinti'a din 13 Martiu 1862 earasi a recunoscutu Esc. S'a dlu ministru cavarelulu de Plener dicundu: „die in Ungarn, Siebenbürgen und Croatien unter verschiedenen Benennungen bestehenden Personalsteuer sind namentlich für die ärmeren Klassen der Bevölkerung empfindlich“ asemenea a disu si in siedinti'a din 19 Nov. 1863 „Ich verkenne nicht, dass die siebenbürgischen Personalsteuern diejenigen sind, welche die Steuerpflichtigen am härtesten treffen, sie sind höher und unverhältnismässiger als diejenigen die in Ungarn bestehen.“

Asia dar' nu ne mai trebue alta dovada, cumca insusi inaltulu regimu a recunoscutu cumca starea contributiunei personale e asupritoria cu deosebire pentru partea poporului cea mai saraca.

„Eara cumca starea atinsa e intru adeveru si nesuferivera, si locuitorii tieriei nu mai potu suportá aceste greutati, aceea se póte conchide pre usioru si cu tóta consecintia — intre alte mai multe impregiurari, — si din urmatórele:

a) ne lipsescu — pre longa alte isvóre de castigu — chiaru si drumurile de comunicatiune, si comerciulu in launtrulu tierii insusi, si si cu tierile vecine, — eara unele din acele care sânt cá drumuri de tiera, au una elevatiune (suisiu) dela 10 pana la 23 policari (Zoll) la orgia, — séu ea imperiale sânt — fara consideratiune — intr'atata de tacsate, incatu bietulu tierianu abia póte esi la satulu vecinu cu trasur'a de 2 vite.“

Cu privire la motivulu antaiu unde diu, ca ne lipsescu chiar' si drumurile de comunicatiune mi se pare, ca cari au calatoritu prin tier'a nóstra voru fi aflu cu adeveru, ca acést'a e unu motivu pré intemeiatu. Déca inse diu eu, cumca unele drumuri de comunicatiune ale tieriei au o elevatiune fórte mare, acést'a credu, ca cei mai multi din pré stimatii dd. membrii dietali o voru crede, fiindu-ca in comitatulu Solnocului comunicatiunea cu Ungari'a este cu deosebire dela Désiu preste dealulu Magogii si muntele Rotund'a preste Capnicu catra Marmati'a. Pre dealulu Magogei intr'o lungime cá de 7000 suisiulu e intru adeveru dela 10—23" dupa cum si in anulu acést'a s'au mesuratu si nivelatu. — Se póte ca unii straini se voru mirá, ca cum potemu noi se trecemu pre astufeliu de drumuri; respunsulu e: fiindu-ca nu potemu navigá prin aeru. Acestu drumu, cá drumu de tiera, e unulu dintre cele mai vestite facutu pre unu tempu cu drumulu preste Tihuti'a catra Dorn'a in Bucovin'a, totu sub ingrigirea acelu vice-spanu Ujfalvi

Ce se atinge de drumurile erariale in partea septemtrionale a Transilvaniei, spre dovada ca acelea suntu intru adeveru prea ingrecate cu vama, se póte convinge ori si care va calatori dela Becleanu pana la Désiu in departare de 3 mi-

luri, pentru-ca dupa 2 vite cu marsu cu venitu are se platésca de totu 1 fl. pentru vam'a drumului.

Acum déca bietulu omu saracu in a carui casa jace soldatulu pentru scóterea contributiiei, dupa-ce a sieditu in padure vr'o dóua dile curetiendu lemne, si in a trei'a di se duce cu ele la Désiu, cá se capete pentru unu caru bine incarcatu 1 fl. 20 cr. si elu in vama are se platésca 1 fl.; séu din sate mai aprópe de Désiu mai pucinu de 1 fl., atunci totusi dupa lucru de 2—3 dile cu trasura, abia le mai re-mane dela 20—60 cr. din sum'a baniloru capetati.

Acum judecati dloru, déca acést'a stare se mai póte suferi si cu drumurile erariale? Din acést'a cauza la locurile cuviintióse si sunt de a se face cu tóta ocasiunea pasii cuveniti, cá si in partea septemtrionale a tieriei netrecutu se se stérge vam'a acést'a atatu de impedeatoria pentru castigulu ómeniloru.

A ci mai vinu si abusuri inainte, nu vreau a inculpá pre nimenea, nu pe diregatoriile finantiale despre negrigire, nu pre arendatorii drumuriloru de abusuri grele; inse déca stelpii de vama dela locurile dupa lege menite se strapunu intr'a 3-a séu a 4-a comuna numai cu acelu scopu, cá si a-acei calatori se fia siliti a plati vam'a, cari neci-odata nu caloa si nu trecu preste obiectulu vamei, atunci acést'a ar' insemná a asupri pre nedreptulu pre calatori. Asia se intempla cu locuitorii din vr'o 16 comune din cerculu Petri de pre valea Spermezeului, cari in calatori'a s'a catra Reteagu ne potendu din lucsu a incungiurá o mila de pamentu si a trece preste podulu erarialu dela Csicsó-Kristur suntu totusi siliti in a trei'a comuna adeca la Reteagu a plati vam'a podului, — ca arendatoriulu se nu-i desbrace de camesie. Acestea nu le-am adusu inainte pentru-ca dora voiu a imputá catu de pucinu órecui, dar' starea inca in care me aflu si obiectulu despre care e vorb'a, me silescu a face astea abusuri si greutati inaltei case cunoscutu.

A 2-a am disu:

b) „Deregatorii dela oficiile administrative politice, si de justitia in Tranni'a cu deosebire in comitate si districte, precum si in scaunele secuesci, au o salarisare numai de diumetate in comparatiune cu oficialii din Ungari'a si celealate tieri ereditarie ale monarchiei, prin urmare cercularea baniloru si in ast'a privintia e subtrasa artificiosu din tiera — de si póte indirecte.“

Dloru! De unde se 'si póta castigá omulu saracu unu cruceriu pentru o miertisióra de bucate, déca elu prin tergu se 'ntalnesce numai cu ómeni flamandi, cu ómeni cu pungile góle, carii nu vreu si nu potu se-i dè celu pucinu diumetate pretiulu pre materi'a, ce o aduce in tergu.

Eu a-ci nu vorbescu din punctulu acela, oa-ce sumu si eu deregatoriu si ca pismuescu dora starea deregatoriloru din fundulu regiu séu acelu din provinciile ereditarie ale monarchiei, fora vreu numai se diu, ca circularea baniloru in comitate e subtrasa artificiosu; de óre-ce prin comitate, districte si scaunele secuesci deregatorii suntu de abia numai pe diumetate platiti cá cei din fundulu regiu si din alte tieri amintite. Eu credu, ca impregiurari aceste ar' fi prea stimatiloru membrii destulu de cunoscutu si nu ar' trebui se le mai aducu inainte. Dar' cá se nu gandésca cinev'a, ca eu asi aduce cev'a inainte fora basa sigura, se vedemu de esemplu déca vomu luá starea diregatorieloru din alte provincii si o vomu asemaná cu a diregatoriloru nóstri, — óre pre cine substitue solgabiraulu de astadi? nu pre unu Bezirksvorsteher? care are 1260, 1155, 1150 fl., séu se luamu unu jude supremu, vicespanu, nu substitue acést'a pre unu Kreiscommissär? care are dupa impregiurari 1470, 1260, 945 si 840 fl. plata, pana candu in Transilvani'a judii cerouali au unu salariu de 400 fl., judii supremi de 700 si vicespanii de 600—700 fl. Totu acést'a proportiune sta si facia cu deregatorii din Ungari'a. Ce se atinge de diregatorii din fundulu regiu, eu gandescu, ca cu o alta ocasiune inca amu facutu o comparatiune numai per incidens intre spesele tribunalului superioru din Sabiiu cu ale tablei regie; ba aflamu inca ca in unele scaune sasesci amplotatii suntu inca mai bine salarisati si de catu cei din celealate provincii. Am premisu dloru, ca nu din pisma am adusu aceste inainte, ci ca sumu silitu a documenta, ca cercularea baniloru in comitate e artificiosu subtrasa. Nu voiu a grai despre aceea, ca pentru ce nu se dau si in comitate plati mai mari si asemenea cá in Ungari'a, cá in alte provincii ale monarchiei séu in scaunele sasesci in Transilvani'a, pentru-ca ei suntu dora municipali, de si provisorie denumiti de catra administratorii jurisdicțiilorloru, si póte nu fora vreunu interesu particulariu propriu? acést'a mi o pastrediu pre alta data.

Amu disu a 3-a, „e pre naturalu dara

c) ca ne avendu locuitorii tierii in unele parti ale ei neci unu isvoru de castigu, nu sunt neci in stare de a plati contributiunea, prin urmare cata se se sustiena pentru scóterea contributiunei neintrerupta esecutiuni militare intr'o mesura fórte insemnata, care asemenea mistuescu o parte insemnata din castigulu poporului, care insusi abia esi mai póte sustiené viati'a "

Dloru! Tocm'a in sesiunea senatului imperialu din urma la o vorbire a dlui dep. Baritiu a respunsu Esc. S'a ministrulu de finantie, cumca va emite ordinatiunile convenite, cá contributiunea personale se se scóta cu tóta crutiarea „mit aller Schonung.“ Eu credu cumca din partea ministeriului de finantie se voru fi facutu dispoziitiunile cuviintiose, inse cumca acelea in cea mai mare parte nu au neci efectu, ne póte servi de exemplu, cumca in comitatulu Solnocului inferioru ne intreruptu se sustienu 7 despartieminte militare pentru scóterea contributiunei, fiasi-care despartieminte sta din 6 fetiori.

Sciu, cumca la mai multe plansori din partea deregatoriilor politice inaltulu presidiu guberniale a recercatu pre c. r. directiune finantiaria, cá se se sistése scóterea contributiunei prin esecutiune, macaru pana la tótna, pana candu voru stringe ómenii bucatele de pre campu si voru poté capatá bani pre ele; — inse tóte acestea au remasu fora neci unu efectu.

Cum se face scóterea contributiunei? — Deregatoriile politice tramitu einen Civilboten (cursóru c.) cu 50 cr. plata, cá se adune contributiune; din partea perceptoratelor de dare, fora se se mai incunoscintiese diregatori'a politica, se tramite militia spre esecutare, care apoi se 'ntelnesce cu civilbote — acum cum si de unde se mai póta plati bietulu omu inea si tacs'a de esecutiune? candu si pe acésta cale se mai lipsesce de ce are?! Asia dar' nu e mirare, dloru, déca dupa aratarile si dupa impartasiile oficióse, care le avému chiar' din partea directiunei finantiare, pre anulu 1863 s'au scosu 2.916.793 fl. 39 $\frac{1}{2}$ cu esecutiune militare, si déca sistem'a contributiunei personale va stá inea totu asia, se potu face dispoziitiuni din partea diregatoriilor finantiare, cá esecutiunea se nu mai incetese. Inse me temu dloru! ca locuitorii ne mai potendu suportá greutatile, voru iesi din sate si 'si voru face cate o coliba in padure, unde nu sciu mai gasilu v'a esecutorulu séu ba, si nu sciu de nu v'a peri chiaru si esecutorulu de fóme asiedianduse in casile unoru ómeni cá acestia. (Capetulu va urmá).

Brasiovu 20 Noembre. — Comerciu nostru merge dintr'o di in alt'a schiopatandu, pentru-ca incuragiarea ei lipsesce; eara impedecarea comunicatiunii stricate prin ploile din vér'a trecuta a lasatu destule urme neplacute. Acum ca comunicatiunea este in catuva restaurata, se grabescu tóte casele negutioreasci, cate au a face cu Principatele romanesci, cá mai nainte de a se inchide cumva pasagiulu prin ninsori mari se tramita inlaintu marfi catu mai multe, cu atatu mai vertosu, ca corabierea pe Dunare inea incéta, in catu apoi spre eara s'ar' mai deschide si piatiei Brasiovlui activitate mai mare in tierile vecine, de unde totuodata se transpórta incóce mai alesu papusioiu in catatimi mari, pentrucu acesta in tienu-tulu nostru nu s'a facutu mai necidecum, eara déca pretiulu lui sta numai intre 3 fl. 40 cr. si 4 fl., caus'a este atatu ca a mai remasu multisioru din anulu trecut, catu si ca lips'a se copere din vecinatate. Pretiurile celorlalte cerealii sunt pana acum fórte nestatornice; asia de es. graulu frumosu, inse vechiu sta intre 6 fl. 20 cr. si 6 fl. 60 cr., eara celu nou este mai eftinu, pentrucu fain'a lui e puoia si fara neci o putere.

Lemnele de focu s'au scumpitu preste mesura, adica pana la 8 fl. stanginulu scurtu austr., candu in eara trecuta ilu plateamu numai cu 5 fl. 20 cr. Nutretiu pentru vite ar' fi de ajunsu, déca cumva eara nu va fi earasi cumplita si pré lunga.

Alte sciri locale, care póte ar' interesa numai pe locuitorii de aici, le trecemu astadata cu vederea. Ceea ce amu mai avé se observamu este, ca intre locuitorii de aici inea se manifesta mai multu cá altadata dorinti'a de a vedé óre-oandu regulate atatu afacerile finantiare, catu si cestiunea contributiunilor publice.

UNGARIA. Cupriusulu adresei deputatiloru senatului imperialu a facutu una impresiune buna in cercurile politice ale Ungariei. Parol'a dilei e, ca cas'a deputatiloru senatului imperialu si-a documentatu simpatiile catra Ungari'a in tóta splendórea, si indiferentismulu, cu care ungurii neci nu vrea se audia de senatulu imperialu, s'a prefacutu celu pucinu intr'una curiositate de a intrebá si de a oeti ce se intempla in

Vien'a sub rubric'a „Bécsi hírek“. Cu tóte acestea magiarii vréu a deveni la dreptulu séu numai pe calea competenta si nu vréu a soi de umilire. De aceea si obiectulu mediulocirei prin senatulu imperialu nu le viné la socotéla, totusi tienu, ca e unu cascigu mare, déca senatulu imperialu recunósce necesitatea intielegerei cu Ungari'a; dar' numai din respectarea imprumutata a drepturiloru fundamentale si dinóce si dincolo de Laita credu, ca póte inflori pomulu pazei. Est'a e tonulu diurnaleloru magiare.

„Kolovári Közlöny“ inea ne spuse, ce simtiescu magiarii din Ardealu, elu dise in Nr. 141, ca magiarulu e gata a privi constitutiunea de Fauru, cá pe o constitutiune nóua a partii (dincolo de Laita) care stete pana acum suptu absolutismu; inse elu tiene, ca nu e neci o necesitate, cá acésta constitutiunea nóua se absorbese or' in ce parto a sa constitutiunea cea de una miia de ani a regatului magiaru, care e coordinatu cu Austri'a suptu una si aceeaasi dinastia. De aici vedemu, catu de problematica e impacarea Ungariei fora dualismu coegalu. —

In septeman'a trecuta impartise unu individuu anumitu Dénes, care se fi venitu din Itali'a, mai multe pamflete revolutionarie intre locuitorii din giurulu Dobricinului, care avéu titul'a „Tatalu nostru“, cuprindea inse versuri provocatorie si interitatórie. —

AUSTRIA INFERIORA. Vien'a 1 Dec. Candu veni Mai. S'a imperatulu din Schönbrunn in capitala, si ajunsu la drumulu capitalu Mariahilf, unu capacu aprindibilu de arama diacea in drumu si calcandu rót'a preste elu se aprinse si detuná cu sunetu — fora cá s' fi facutu vreo stricatiune. —

Cronica esterna.

Caus'a dano-germana cu totu tractatulu de pace se pare a recadé érasu in nóue incurcari, ca-ce pe candu se asceptá desiertarea Schleswig-Holstainului de trupe ocupatóre, Prusi'a dede deunadata mandatu la mai multe batalióne a se reintórcé érasu in ducate, ér'a in catu pentru trupele federatiunei germane din Holstanu, Prusi'a a facutu provocare, cá aceste ad. Hanoveranii si Sachsonii in terminu de 5 dile se parasésca Holstainulu; „Gazet'a crucei“ adauge, ca regimulu Prusiei cá representantu alu acestoru ducate va pretinde dela Sachsoni'a si Hanover'a rebonificarea toturoru speselor, ce se voru face prin vre-una prelungire a regimului esecutiunei federale din Holsainu. Pre candu Austri'a vré dara cá federatiunea germana se compuna definitivu ordine in Holstainu, Prusi'a se nevoiesce a si aneçsá aceste ducate si a formá una Germani'a nordica federala, esindu din federatiune, si ea crede, ca la acést'a va fi ajutata de Franci'a si Angli'a. —

Din Rusi'a inse ne mai surprinde o scire a „Gazetei de Moskova“, care in impregiurarile de adi merita a fi seriosu venturata si cumpanita, aceea e: „Interesele Rusiei pretindu spriginirea Austriei in iutrebatiunea Venetiana. Trebuie se ne incercamu a indreptá actiunea conventiunei din Septembre eatra Rom'a. Rusi'a nu trebuie se lase in indoiala pe Austri'a despre simtimentele sale si prin acést'a va contribui la pace“. Ast'a scire reimprospetése cele publicate de „Morning Post“ despre sant'a aliantia si despre intelnirile imperatiloru la Kissingen si Carlsbad, numai momentulu se sosésca. —

De alta parte diurnalulu francu „Mem. diplomatic“, care e bine informatu, publica programulu contelui Mensdorff, de care s'ar' tiené cá ministru primariu alu Austriei si a carui cuprinsu e: „ca caus'a Schleswig-Holstaina se va regulá in intielegere cu Prusi'a; facia cu conventiunea Italiei, fiinduca promisiunile imperatului Napoleonu asecura deplinu sincer'a esecutare a conventiunei si scutirea santului scaunu, politic'a Austriei e de parte de a incepe ea vre unu atacu in Itali'a. Ce e mai multu, ca Austri'a ar' fi gata a pasi si in relatiunea mercantila cu Itali'a. — In Germani'a face lipsa aliantia cu Prusi'a, inse fara a esohide influinti'a statelor secundarie“. Va se dica, ca Austri'a va temporisa, pana candu va vedé, ca regimele latine nu voru incepe vreo directiune agresiva. —

„Mem. diplomaticu“ marturisesce ca acestu programu a esitu din cancelari'a de statu a Austriei, de unde la tóte 14 dile séu 4 septemane se tramitu la representantii Austriei din statele straine uná descriere pre scurtu despre tóte intrebarile, ce se pertractése de diplomati'a imperatésca, spre ale da unu prospectu despre tóta politic'a esterióra, cá la tempulu seu se scie ce au a responde, si astufeliu se publicá si acestu programu alu c. Mensdorff; ér' br. Bach in Rom'a

sfatuesce pe santulu scaunu, cá descoperirile Franciei se le esamineze ou tóta petrundietatea, fara a si dá cuventulu definitivu, pana candu conventiunea va provocá una situatiune, care cresce dintr'ens'a si dela care voru depinde si pornirile poteriloru catolice. —

ITALIA. Turinu 30 Nov. In senatu se sculara senatorii Selopis si Ricotti in contr'a conventiunei care tocma se desbate, ér' Durando si Moliterno o aparara din respoteri.

L'amarmora respingundu cuventarea lui Ricotti dice: „Veneti'a e pentru Austri'a numai una intrebare de egoismu; Germani'a nu póte crede, cumca posesiunea Venetiei è de lipsa pentru sustarea s'a, elu constata ca valea apei Padua a fostu totudéuna campulu batalieloru italiene si tocma pentru si din caus'a acést'a e unu temeiu pentru departarea capitaliei. Protestésa in contr'a asertiunei lui Ricotti, cumca Franci'a ar' dori a luá una parte din teritoriulu italianu; acést'a ar' stá in contrastu cu intentiunile lui Napoleonu si cu interesele intregi Europe.“ Aplausu mare! Nu e indoieia ca si senatulu va primi conventiunea.

Proiectulu pentru unificarea legislatiunei si pentru codicea noua, care introduce casatori'a civila a trasu dupa sene chiaru si intre membrii parlamentului una mare opositiune spriginita de partid'a clericala, care inee e nepotintiósa — Comitétulu Venetianu se desface si guvernulu vré a organisá unu comitetu nou romano-venetianu sub direct'a s'a conduce. —

Rom'a ignorésa cu apatia totu ce se intempla in caus'a conventiunei si SS. Papa si cardinalulu Antoneli au dechiaratu formalu solului francesu Sartiges, cum-ca in faci'a lui nu se voru pronuncia neoi unadata asupr'a conventiunei. — Regele Bavariei Ludovicu fù primitu bine in Vaticanu si mai petrece inca acolo, ér' Franz alu II. exregele Siciliei si-a cumparatu unu bunu in Moravi'a cu 1 milionu spre a se stramutá acolo. —

Bandele din Veneti'a austriaca au disparutu si comand'a militara a redicatu dreptulu statariu de pre cele 18 oercuri. Totusi din Lombardi'a italiana se prinsera ér' 2 carra incarcate cu fenu care ascundea vr'o 30 de ladi cu 150 de puscii, baionete, patrónes si camesi rosie, tocma dupa-ce trecora in Itali'a austriaca la Moglia di Gonzaga. Si gendarmii descoperitori fura premiați. —

Mazzini descoperi prin ómenii sei, cum-ca intre Napoleon si Victoru Emanuelu prin mediulocirea lui Pepolis se incheiá si unu tractatu secretu, prin care Franci'a se obléga a ajutá pe Itali'a in vér'a anului 1865 spre a reocupá Veneti'a, ér' cá desdaunare Franci'a se capete Liguri'a cu Genu'a si sinulu de mare Sampierdarzena. Atatu in Turinu catu si in ceealalta Itali'a a facutu mare sensatiune acésta descoperive. Itali'a e unu vulcanu plinu de materia prorumpatória. —

ROMANIA. Telegramu. Bucuresci 4 Dec. 8 óre 25 min. sositu in 5 Dec. 9 óre 30 min. inainte de amediadi. Via Veres.

„Altet'i'a S'a Principele a presiediutu eri la desbaterea generala asupr'a codiceii civile in consiliulu de statu. Alege-rile primari pentru camera esira favorabile pentru guberniu“.

„Botschafter“ serie din Bucuresci 1 Dec.: Ca documentele monastiriloru grecesci, care le cautá regimulu indesiertu, leau dusu unu curieru rusescu in 26 Noembre la Constantinopole.?! —

Diurnalele din Romani'a s'au lasatu intr'una polemia din caus'a ponerei in bugetu a redicarei seminarului catolicu din Iasi. In nr. viitoriu vomu impartesi mediulu acestei polemie, incinse intre diurn. „Demboviti'a“ si „Bucinulu“. Acum decamdata ne tiermurimu a anontia, ca incordarile si intentiunile gubernului de astadi de a preveni ori-ce periculu, ce ar' amenintia in florirea si tari'a nationalitatii romane, sunt din tóte partile neadormite. — Déca numai cu unu seculu inainte de acést'a s'ar' fi inceputu si continuatu aceste incordari, prevediatórie si providentiale, romanii ar' rivalisá adi in civilizatiune si in cultura cu ori-ce altu poporu alu Europei, ca-ce romanii ar' fi ingrigitu de inaltierea romaniloru mai biue, de catu strainii, cari ei legana se dórma. — Tóte legile mai próspete sunt totu atatea martore despre acéstea precautiuni, cari voru servi de medicina preservativa in contr'a atentatoru, ce se incercara a arunca in lungóre simtiulu nationalu alu romanului, spre alu aduce la rupea tarpea, cá de acolo se 'lu arunce in mormentulu eternei dispareri din sirulu natiuniloru. Gubernele cele strictu nationali de ar' fi chiaru si

dictatorice, sunt mai bune de catu cele oligarchice constitutionale cu libertate desfrenata si atatu de desiantiatu cosmopolite, in catu in urma in casa ta se nu te mai poti apropia de mas'a verde, cu tóte, ca tiér'a ti nu e proprietate poliglotica, ci numai nationala. — Deci romanulu, déca aspira la o viatia gloriósa si scósa la lumin'a lumii civilizate in tiér'a s'a, in toti pasii sei nu póte fi din destulu nationalu, pana candu nu va esi deasupr'a preste nivel'a culturai veciniloru ei; candu apoi, si numai atunci e cu svadu a declina catra cosmopolitismu, ér' in principiulu actiuniloru neci odata. — Ecsemplele sunt la usia. —

Membrele reuniunei fem. rom. cari au contribuitu pe an. 1863/4.

Din Brasiovu:

Elena G. Georgiu 1 fl., Elena Teclu 2 fl., Efrosina I. Leca 1 fl., Parasciva N. Teclu 2 fl., Maria G. Baritiu 1 fl., Emilia I. Persioiu 1 fl., Maria R. Pascu 2 fl., Maria Steriu 2 fl., Susana Frigatoru 1 fl., Maria de Pruncu 1 fl., Ana N. Orgidanu 2 fl., Elena G. Ioanides 1 fl., Ecaterina G. Petroviciu 1 fl., Zoe I. Corvinu 1 fl., Zoe I. B. Pópoviciu 1 fl., Maria I. Ursica 2 fl., Elena Brezanu 1 fl., Parasciva Z. Voicoviciu 1 fl., Maria G. Loga 1 fl., Efrosina C. Pascu 1 fl., Carolina T. Nicolau 1 fl., Eleftera Sasso n. Safrani 1 fl., Ecaterina G. Buretia 1 fl., Carolina T. Ioanu 1 fl., Maria I. Resnovanu 1 fl., Rebi Orgidanu 1 fl., Maria B. Pitisiu 1 fl., Maria V. Voina 1 fl., Maria C. Voicu 1 fl., Susana Persienaru 1 fl., Elena Baiulescu 1 fl., Zoe Petricu 1 fl., Elena I. Baracu 1 fl., Sofia I. Navrea 1 fl., Maria N. Maciuca 1 fl., Zoe D. Enghiu 2 fl., Sofia I. Dimitriu 1 fl., Sofia I. Sanutiua 1 fl., Filotea Glodaru 1 fl., Aretina St. Rusu 1 fl., Zoe N. Dima 1 fl., Carolina N. B. Popu 3 fl., Elena Ienea 2 fl., Elena D. Dimitriu 2 fl., Dina Manole 1 fl., Maria N. Orgidanu 2 fl., Marina N. Frigatoru 1 fl., Ana G. Leca 1 fl., Ecaterina Sivu 1 fl., Elena I. Iuga 1 fl., Balasia St. Blebea 2 fl., Victoria C. Iuga 4 fl., Elena G. Ancanu 2 fl., Elena Carapenu 1 fl., Anastasia Flusturanu 2 fl., Maria I. Davidu 3 fl., Efrosina I. Puscariu 1 fl., Carolina Ciurcu 1 fl., Efrosina D. Cioflecu 1 fl., Maria O. Sfetea 1 fl., Chiriachitia Popasu 2 fl., Zinca T. Ciurcu 2 fl., Maria Secarianu 1 fl.

Din Sabiu:

Esc. Elena Poppu nasc. Olteanu 20 fl., Ioana Moldovanu nasc. Farkas 10 fl., Elena m. Alduleanu 10 fl., Nina si Paulina de Dunca 4 fl., Iuliana Vasiciu 1 fl. pe anu, Maria Hannia 1 fl. pe anu, Fani Puscariu 5 fl., Fani Manu 2 fl., Maria Porutiu, Maria Badila, Elena Popescu, Maria Rosca totu cate 1 fl. pe anu, Sabina Brote 2 fl., Elena Popoviciu Barcianu 1 fl. pe anu.

Ca RESPUNSU: Se deschide prenumeratiune pe 1865 sem. I la **Gazeta Transilvaniei** si **Fóiea** pentru minte, anima si literatura cu conditiunile din frontariu. Chiaru si pietatea catra aceste foi pretinde, Domniloru, o sprjinire mai caldúrsa si mai pasatória din partea on. publicu romanu, care numai singuru pórtá tóta vin'a, déca Fói'a esi atatu de raru in an. decurau. — Se vorbimu dloru si ou cifre: E preste tóta potinti'a a scóte unu Nr., numai din carcalile impreunate cu spese, fora celu mai pucinu 45 fl. m. a. Acum faceti calculu cu editiunea de 640 si cu 460 prenumerauti, dintre cari la una suta intardiara si pana adi cu refuirea crediteloru! si apoi judecati, ca cine nu vrea, cá se iésa si fóia? ca-ce din interesele sincaiane abia se potu spe-ndui 7 Nr. din Gazeta, ér' capetele sunt santiania neatingibila. Pana candu publiculu prenumera numai cá se cetésca Gazeta d. e. numai pe la cafenele si cate 2, 3? din locuri cu publicu mare — si nu si din zelu nationalu de a ajuta si asecura esirea diurnaleloru, nu suntemu securi, ca va prospera diurnalistic'a, cum prosperésa la alte natiuni, ci mai credemu, ca va obosi. —

Deci rogamu pe capacitatele cele fidele binelui comunu si pe on. publicu cetitoriu, cá se ne intrunimu cu totii poterile materiali si spiritali la prosperarea organului de publicitate, care nu e particulariu, ci alu natiunei, quae viderit. —

Cursurile la bursa in 6. Decembre 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 58 cr. v.
Augsburg	—	—	116 „ 25 „